

De Stemming van 28 april 2019

Na de ophef over de clash tussen Henk Otten en Thierry Baudet, zien we vandaag een uitslag, die op diverse manieren een bevestiging is van hetgeen ik al eerder heb vastgesteld. Maar eerst de uitslag:

FVD staat vandaag 2 zetels lager dan vorige week. 1 zetel is "teruggedaan" naar de PVV. 1 andere zetel is verloren, doordat er onder FVD-kiezers van 20 maart jl. een beperkte toename zichtbaar is van degenen die zeggen nu niet te weten welke partij te stemmen. Bij de PvdA zien we juist een afname van kiezers die aangeven niet te weten op welke partij te stemmen, en wat winst op GroenLinks en SP. Daarom 1 zetel erbij.

Deze daling van 2 zetels is dus duidelijk minder dan je verwacht zou hebben bij het volgen van veel media in de afgelopen week over de perikelen bij FVD. Men leek daar -impliciet of expliciet- van uit te gaan, dat nogal wat kiezers van FVD zouden afhaken door deze openlijk uitgevochten strijd in de top van die partij. Maar ook hierbij is het verschijnsel te zien, dat ik regelmatig vergelijk met het verschil in perceptie van gebeurtenissen tussen supporters van Ajax en Feyenoord: De leden van de beide groepen beoordelen feiten en gebeurtenissen compleet anders. Men kan zich niet in de ander inleven en heeft ook totaal geen respect voor de ander.

Het overgrote deel van de kiezers van FVD staat achter Baudet, zoals verderop uit ons onderzoek zal blijken. Daarnaast is vast te stellen, dat kiezers, die nu of in het recente verleden FVD of PVV hebben gestemd, weinig genegen zijn om "terug te gaan" naar VVD of CDA. Tweespalt binnen FVD betekent nog niet dat ze daarom positiever gaan denken over Rutte!

Maar ze maken ook minder gebruik van media, waar de perikelen binnen FVD breed werden uitgemeten. En als ze dat wel doen dan hechten ze weinig waarde aan de gegeven kwalificaties over die strijd.

Ook de conclusie, die we kort na 20 maart trokken, over de zwakke electorale positie van de VVD, zien we vandaag terug. Deze partij loopt sterk het risico in een soort sandwich te komen tussen FVD en CDA. Er is vandaag absoluut geen beweging van FVD terug in de richting van de VVD. Mocht bij het CDA inderdaad een leiderschapswisseling komen, dan zal de electorale concurrentie van die partij voor de VVD toenemen. (Meerdere ministers van het CDA scoren qua vertrouwen op dit moment duidelijk hoger dan welke VVD-minister dan ook, inclusief Rutte.)

In mijn weekpeiling ga ik zelden in op peilingen van andere bureaus, maar in het licht van deze beschrijving van de problematische electorale positie van VVD t.o.v. het CDA moet ik dat nu wel doen. I&O meldde in haar peiling van vrijdag jl. dat t.o.v. een maand eerder de VVD gestegen was naar 17% en het CDA gedaald is naar 8%. (En de VVD daarmee groter zou blijven dan FVD). Besef dat bij de verkiezingen van 20 maart, het verschil tussen VVD en CDA slechts 3% was! Het is ronduit onmogelijk dat in de afgelopen maand het gat tussen VVD en CDA duidelijk is toegenomen, zoals I&O vrijdag jl. rapporteerde.

Peiling Zetelverdeling

zetels	TK2017	21-4-2019	28-4-2019	versch. t.o.v. vorige week	Versch. t.o.v. TK2017
FVD	2	28	26	-2	24
VVD	33	22	22		-11
GroenLinks	14	18	18		4
CDA	19	15	15		-4
PvdA	9	13	14	1	5
D66	19	11	11		-8
PVV	20	8	9	1	-11
SP	14	9	9		-5
Partij voor de Dieren	5	8	8		3
ChristenUnie	5	7	7		2
DENK	3	4	4		1
50PLUS	4	4	4		0
SGP	3	2	2		-1
Overige partijen		1	1		1
Totaal	150	150	150		
Coalitie	76	55	55		-21

Uit de reactie van de FVD-kiezers op onderstaande zeven stellingen is goed te zien, dat zij voor het overgrote deel achter Baudet staan bij de clash met Henk Otten.

Daarom zien we ook dat de electorale consequenties -op dit moment- voor FVD beperkt zijn.

Stellingen over conflict binnen FVD

	stemde FVD PS2019
<i>eens met stelling</i>	
Otten had interview niet moeten geven	81%
Ik ben het inhoudelijk wel eens met Otten	15%
Otten had kritiek intern moeten houden	89%
Wijze van handelen van Baudet t.o.v. Otten is gerechtvaardigd	78%
Dit geschil zal FVD op langere termijn electoraal schade berokkenen	19%
Otten moet afzien van zijn Eerste Kamerzetel	66%
Ik heb spijt bij PS2019 op FVD gestemd te hebben	4%

Het "Ajax-Feyenoord"-beeld is ook goed te zien bij de volgende tabel t.a.v. het oordeel van de kiezers van de verschillende partijen over de rede van Baudet op de verkiezingsavond.

Oordeel over rede Baudet op verkiezingsavond PS2019

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemde bij PS2019									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FVD	PVV	50Plus
Positief	21%	12%	14%	2%	2%	0%	6%	8%	54%	57%	8%
Neutraal	22%	27%	29%	9%	6%	7%	13%	16%	36%	31%	42%
Negatief	53%	57%	52%	87%	91%	92%	73%	70%	7%	10%	44%
Weet niet/geen antwoord	4%	4%	5%	2%	1%	1%	8%	6%	2%	2%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Ten aanzien van de electorale concurrentie aan de rechterkant van het politieke spectrum is deze week gevraagd aan kiezers van FVD, PVV en VVD om deze drie partijen op een links-rechts schaal te plaatsen. En dat geeft opmerkelijke resultaten.

Kiezers van FVD, PVV en VVD plaatsen gemiddeld de partij van hun eigen keuze op dezelfde plek. Die score is 5.3 en ligt tussen gematigd rechts en rechts. (De ervaring is bij dit soort vragen is dat kiezers van rechtse partijen hun eigen partij meer in de richting van het midden plaatsen dan kiezers van linkse partijen dat zouden doen en andersom).

Maar de kiezers van FVD en PVV plaatsen de VVD duidelijk links van hun eigen partij. Gemiddeld wordt de VVD door FVD-kiezers op 4.0 geplaatst (neutraal) en door de PVV-kiezers zelfs op 3.5 (in de richting van gematigd links).

Kiezers van FVD plaatsen de PVV gemiddeld op dezelfde plaats als hun eigen partij en andersom is dat ook (met een klein verschil) het geval. De VVD-kiezers plaatsen de PVV links van de eigen partij en FVD rechts van hun eigen partij.

Plaatsing partij op links-rechts schaal

	Stemde PS2019 FVD			Stemde PS2019 PVV			Stemde PS2019 VVD		
	Plaatst FVD	Plaatst PVV	Plaatst VVD	Plaatst FVD	Plaatst PVV	Plaatst VVD	Plaatst FVD	Plaatst PVV	Plaatst VVD
1 - uiterst links	0%	0%	3%	0%	0%	8%	0%	3%	0%
links	0%	4%	17%	0%	0%	16%	2%	11%	1%
gematigd links	1%	9%	19%	4%	4%	14%	4%	12%	2%
4 - neutraal	10%	6%	19%	25%	29%	40%	8%	15%	7%
gematigd rechts	44%	28%	31%	27%	27%	15%	4%	13%	58%
rechts	44%	44%	12%	41%	26%	6%	64%	24%	32%
7 - uiterst rechts	1%	10%	0%	2%	16%	0%	18%	22%	0%
Gemiddeld	5.3	5.3	4.0	5.1	5.3	3.5	5.8	4.8	5.3

Het is interessant om te zien hoe deze scores zijn bij kiezers die in 2017 PVV of VVD stemden en op 20 maart jl. naar FVD waren overgestapt.

De onderstaande tabel laat zien dat de kiezers die van de VVD overgestapt zijn naar FVD gemiddeld de VVD linkser vinden dan FVD. Bij de PVV-kiezers, die overgestapt zijn naar FVD zijn de verschillen tussen het oordeel van de partij waar men vandaan komt en de partij waar men naar toe is gegaan kleiner.

Plaatsing partij op links-rechts schaal

	Stemde PS2019 FVD			Stemde TK2017 PVV PS2019 FVD			Stemde TK2017 VVD PS2019 FVD		
	Plaats FVD	Plaats PVV	Plaats VVD	Plaats FVD	Plaats PVV	Plaats VVD	Plaats FVD	Plaats PVV	Plaats VVD
1 - uiterst links	0%	0%	3%	0%	0%	3%	0%	0%	1%
links	0%	4%	17%	0%	0%	33%	0%	5%	0%
gematigd links	1%	9%	19%	0%	2%	16%	4%	1%	10%
4 - neutraal	10%	6%	19%	9%	7%	27%	3%	3%	32%
gematigd rechts	44%	28%	31%	51%	30%	9%	26%	16%	52%
rechts	44%	44%	12%	39%	47%	11%	65%	71%	5%
7 - uiterst rechts	1%	10%	0%	1%	14%	1%	3%	5%	0%
Gemiddeld	5.3	5.3	4.0	5.3	5.6	3.4	5.7	5.7	4.5

Bij de laatste verkiezingen hebben FVD en PVV samen 21% gehaald. Ook de scores van deze tabellen laten zien dat een percentage van 25% voor deze twee partijen samen onder het huidige electoraat het maximum is.